

Mnogo je deloval opat Tauffrer tudi v cerkvenem oziru. Dokler ni bila ustanovljena ljubljanska škofija, bil je stiški opat prvi prelat v deželi. Smel je svojim novincem podeljevati nižje redove, posvečevati oltarje v podložnih cerkvah in nastavljeni v njih dušne pastirje. Tudi opat Frančišek Ksaverij je varoval vse pravice in opravljal svojo službo.¹⁾ Ves svoj upliv je vedno porabljal za blagor cerkve.

Po vsem tem bi se bilo smelo soditi po pravici, da ostane navzlic Jožefovemu ediktu stiški samostan. Toda padel je tudi ta; zdi se, da je zavist pomagala pokopati to starodavno napravo. Tedanji škof ljubljanski Herberstein in stiški uskok Fabiani sta mu bila nasprotna.

Prišel je cesarski ukaz z dné 6. vinotoka 1784. leta in odpravil stiški konvent. Dné 25. vinotoka ga je naznanil Janez pl. Buset menihom, naznanil, da preneha samostan in da morajo vse premakljivo in nepremakljivo imetje izročiti državi.

¹⁾ Posvetil je n. pr. oltar sv. Notburge na Vini Gorici pri Trebnju leta 1766. dné 20. vel. travna. Izvirna listina, ondi shranjena, se glasi: M.DCC.LXVI. Die XX. Mensis Maij Ego Franciscus Xaverius Abbas Sitticensis et Archi-Diaconus consecravi hoc Altare in honorem S. Nothburgae V. et Reliquias SS. Severini et Celsi M: M: et S. Maximillae V. et M. in eo inclusi, et singulis Christi Fidelibus hodie unum annum et in die anniversario consecrationis hujusmodi ipsam visitantibus quadraginta dies de vera indulgentia in forma Ecclesiae consueta concessi.

To se je tudi zgodilo. Zajedno so morali, kakor govori stara pesem o stiškem samostanu:

Perseč' in povedat',
De smo vse skazali,
Ključé od sebe dali.

Po odpravi samostana so se menihi preselili ali v druge samostane ali so delovali po župnijah v dušnem pastirstvu, kakor na primer oo. Štefan in Nivard na Krki. Zadnji opat Frančišek Ksaverij baron Tauffrer, izročivši vse samostansko imetje, katerega je bilo v gotovini 8947 gld., je dobil pokojnino, za tisti čas visoko in dostojanstvu primerno, 2000 gld. vsako leto.¹⁾

Odslej je živel opat Tauffrer sam zase na gradu Višnji, a ni preživel dolgo usode svojega samostana. Umrl je dné 25. velikega travna l. 1789. in je pokopan v rakvi v presbiteriju župne cerkve v Višnji gori.

Sklenimo to črtico z besedami pisatelja pl. Radiča: „Stična, ti staro-slavni, knežji samostan, kakor so te papeži in cesarji nazivali v svojih potrdilnih pismih, s katerimi so ti dali pravice in svoboščine za vse čase, ti, ki si v težkih turških bojih večkrat sovražnika premagal, ti, ki si v vseh avstrijskih vojskah zvesto stal s habsburško dinastijo, — zopet si vstal in sicer vstal po moči starih, a sedaj novih svojih domačinov!“

¹⁾ L. 1775. sta imela 2 gld. isto vrednost kakor l. 1895. 7 gld. 40 kr. Primeri: Hickmann's Taschen-Atlas von Oesterreich-Ungarn, Nr. 39.

Po noči.

Luna vtaplja lice svoje
V modre jézerske valove,
V gostem grmu šlavec poje
Tožne ljubavne glasove.
Zdaj, moj duh, ko gledaš luno,
Slavčeve napeve čuješ,
Zdaj uberi srčno struno
In povej mi, kaj žaluješ!

Luno skrijejo oblaki,
Daljnja zvezda se utrne.
Slavca prepodé koraki —
V smrten molk se vse zagrne.

To hudó je, to najhuje,
V dvomih da moj duh lovi se.
Kaj morí ga, da žaluje,
Kaj žaluje, da morí se?

Anton Medved.